

Прислів'я та приказки – це неоціненна скарбниця народної мудрості. Вони не віддільні від життя людини, як і її мова та пісня. Це велике народне багатство, справжній скарб, що його народ свято береже, і передає своїм дітям і онукам. Не цураймося ж своєї правічної культури! Мусимо знати й пам'ятати наш родовід, розумно користуватися тією мудрістю, що жила серед народу з давніх – давен.

Висновки... Підвищити компетентність, педагогів оптимізувати взаємодію педагога з батьками з використання елементів народної математики з дітьми старшого дошкільного віку.

Перспектива подальших досліджень:

Дана стаття не претендує на всебічний розгляд проблеми. Ряд аспектів потребують подальших наукових розвідок, зокрема використання елементів народної математики в умовах модернізації дошкільної освіти.

Список використаних джерел і літератури:

1. Баглаєва Н. І. Вимірювання – цікаво і корисно / Надія Іванівна Баглаєва // Дошкільне виховання. – 2001. – № 5 – 2001. – С. 8–9.
2. Богуш А. М. Українське народознавство в дошкільному закладі : навч. посіб. / Богуш А. М., Лисенко Н. В. – [2-ге вид., переробл. і доповн.]. – К. : Вища школа, 2002. – С. 321–335.
3. Народна мудрість про час / авт.-упоряд О. О. Яловська // Мандрівець, 2006. – 80 с.
4. Скуратівський В. Т. Місяцелік: Український народний календар / В. Т. Скуратівський. – К. : Мистецтво, 1993. – 208 с.
5. Шустікова О. Як у народі лічили / Олена Шустікова, Валентина Діхтяренко // Дошкільне виховання. – 2012. – № 8. – С. 30–31.

Анотація

А.І.Кит, І.В.Гриндій

Подготовка педагогов к использованию элементов народной математики в работе с детьми старшего дошкольного возраста

В статье рассматривается вопрос о подготовке педагогов к использованию элементов народной математики, ознакомление с народными мерами измерения, формирование математических понятий средствами устного народного творчества (народные загадки, пословицы, поговорки) в работе с детьми старшего дошкольного возраста.

Ключевые слова: *элементы народной математики, народные меры измерения, средства устного народного творчества.*

Summary

A.I.Kit, I.V.Gryndii

Preparation of the Future Mentors for Usage of the Elements of National Mathematics Working with Children of Preschool Age

Preparation of the future mentors for usage of the elements of national mathematics, familiarization with national units of measurement, formation of mathematical concepts by means of folklore (folk riddles, proverbs, sayings) working with children of preschool age are studied in this article.

Key words: *elements of national mathematic, national units of measurement, means of oral folklore.*

Дата надходження статті: «10» вересня 2012 р.

УДК 37.064

М.В.КЛЕПАР,

кандидат педагогічних наук

(м.Івано-Франківськ)

Формування ціннісних орієнтацій у процесі професійного зростання педагога-музиканта

У статті розглянуто питання формування ціннісних орієнтацій у процесі професійного зростання педагога-музиканта.

Ключові слова: *ціннісні орієнтації, педагог-музикант, професійне зростання.*

Постановка проблеми у загальному вигляді... На тлі цивілізаційних перетворень відбувається переосмислення цінності й змісту творчої місії музичного мистецтва, професії й особистості викладача вищої школи не лише як професіонала, який має транслювати її культурні норми, художні традиції, але й трансформувати їх у нові особистісні, художні й суспільні смисли, продукувати нові культурні факти, утворюючи з інформації універсальне знання.

У Державній національній програмі «Освіта. (Україна ХХІ століття)», «Національній доктрині розвитку освіти України в ХХІ столітті», Законі України «Про шкільну освіту» та інших державних документах наголошується на необхідності розвитку інтелектуального та духовного потенціалу суспільства. Це ставить складні завдання перед вищою школою, вимагає підготовку високопрофесійних фахівців, виховання нової генерації педагогів-музикантів, здатних до творчої

професійної самореалізації, спроможних залучити підростаюче покоління до глибокого пізнання й спілкування з музичним мистецтвом. У цьому контексті особливого значення набуває проблема професійної підготовки фахівців у галузі музичного мистецтва, саме від них значною мірою залежить відродження національної культури, розвиток художніх традицій, формування у громадян нового соціально-художнього світогляду, ціннісних орієнтацій, ефективність залучення молодого покоління до активної творчої дії.

Формулювання цілей статті... Тому **метою статті** обрано питання формування ціннісних орієнтацій у процесі професійного зростання педагога-музиканта

Аналіз досліджень і публікацій та виклад основного матеріалу... Фундаментальні дослідження різних аспектів музично-педагогічної підготовки студентів проведені відомими дослідниками. Питання професійно-педагогічної підготовки студентів до художньо-естетичної освіти досліджувала О.Шолокова; формування музичного сприйняття в системі розвитку педагогічної культури майбутнього вчителя розглядала О.Рудницька; формування естетичних ідеалів майбутніх учителів музики – Г.Падалка; взаємодії вчителя та учнів у процесі формування естетичних смаків засобами музичного мистецтва – Л.Коваль; теоретичних та методичних засад професійного становлення майбутніх учителів мистецьких дисциплін – В.Орлов; методологічних основ мистецької освіти – Л.Масол; педагогічних основ керування процесом музичного сприймання – О.Ростовський.

Актуальність музично-педагогічної освіти має той факт, що вступу на музичні спеціальності передують спеціальна підготовка: музична школа, музичне училище, училище культури, музична студія, музичний коледж, загальноосвітня школа з музичним нахилом. Отже, важливо визначити індивідуальний досвід у педагогічній діяльності за галуззю освіти та формою навчання:

- самодіяльна творчість – написання, створення, імпровізація, аранжування музичних творів;
- досвід виконавської діяльності – музично-виконавський, диригентський, художньо-педагогічна інтерпретація, колективна творча діяльність;
- досвід самостійної роботи – самопізнання, самонавчання, самовдосконалення.

Отже, формування професійної самосвідомості відбувається шляхом аналізу і самоаналізу самого суб'єкта діяльності, а постійне заглиблення в саморозуміння допомагає вчителю виробити стратегію і знаходити засоби професійного зростання.

Феномен педагогічної реальності викладача музичного мистецтва полягає в її безпосередньому усвідомленні, переживанні свого професійного буття, яким властива реінтеграція пізнання й живого емоційно-чуттєвого досвіду цілісного оновлення якості людини, митця й професіонала-педагога, музиканта-виконавця.

Як свідчить практика, вузівська підготовка не зумовлює однозначно характер входження молодого учителя в професію. Успішність його професійного становлення залежить від того, наскільки поєднується ефективна підготовка із сприятливими у творчому відношенні умовами його діяльності в школі, від дієвості умінь застосувати свої знання, орієнтуватися в складних практичних ситуаціях, світоглядної зрілості молодого фахівця, його готовності прийняти на себе повною мірою професійну відповідальність.

На сьогодні науково доведеною є думка про те, що мистецтво – це найприродніший засіб самовиявлення людини. Загальноновизнано, що музика є предметом самовираження як літературна творчість, живопис будь-якого виду. Але реальне становище окреслених аспектів гуманізації та гуманітаризації освіти вказує на сповільнений характер вирішення завдань розвитку творчої особистості та індивідуальності. Це стосується і музичного виховання.

Важливу роль у процесі професійного зростання мають рівні ціннісних орієнтацій, які складають систему цінностей, а саме:

- цінності, що пов'язані з утвердженням своєї ролі в соціальному та професійному середовищі (підвищення престижу професії вчителя музики загальноосвітньої школи, особистий внесок у духовний розвиток учнів, творче вдосконалення форм, методів, змісту музичного виховання школярів);
- цінності, що задовольняють потребу у спілкуванні (толерантність, вихованість, манера поведінки, розуміння іншої думки);
- цінності, які орієнтують на саморозвиток творчої індивідуальності вчителя, його професійно-педагогічне самовдосконалення (розвиток музичних та творчих професійно-педагогічних здібностей);
- цінності, які забезпечують педагогу доцільну побудову педагогічного процесу і взаємозв'язок всіх його суб'єктів (творча співпраця з учнями, вміння вести діалог спілкування, партнерство з керівництвом);
- цінності, пов'язані з самореалізацією педагога-музиканта в педагогічній діяльності (творчий характер професії, можливості для виявлення особистого ціннісного ставлення до музичного

мистецтва, спрямування на пошуки доцільної узгодженості власних професійних домагань і можливостей, інтересів суб'єктів навчально-виховного процесу).

Напрямом професійного зростання є самопізнання власної творчої індивідуальності, яка в науковому розумінні є ключем сутності самореалізації індивідуальності. Під індивідуальністю розуміють багатогранне структуроване утворення, що віддзеркалює сутність трьох взаємозв'язаних рівнів: індивідуального, особистісного, суб'єктивного.

Основою професійної індивідуальності педагога-музиканта з огляду природних даних є індивідуальний рівень, тобто здібності, емоційно-вольова сфера, темперамент тощо. Серед засобів визначення самопізнання індивідуального компоненту індивідуальності людини можна виділити різні анкети, тести, психологічні обстеження.

Сутність професійної індивідуальності педагога-музиканта складають особистісний та суб'єктивний компоненти, які розвиваються лише на соціальному рівні. Вони поєднують в собі механізм професійного зростання, а саме: професійні цілі, потреби, ідеї, задуми, та глибокий самоаналіз професійної самосвідомості – педагогічне мислення, рівень розвитку особистісно-діяльнісних ознак, що вимагають вдосконалення.

Важливою складовою цілісного педагогічного процесу музичного виховання дітей є актуалізація організаційних та комунікативних здібностей педагога-музиканта. Успішність виявлення останніх закладена у практичному застосуванні принципів побудови і втілення у навчально-виховний процес особистісно-орієнтованих освітніх технологій, які дозволяють створити гуманне середовище для навчання й життєдіяльності вихованців.

Спостереження за навчально-виховною діяльністю вчителів музики довели, що більшість реципієнтів буде педагогічну взаємодію на засадах особистісно орієнтованих технологій, що керуються в основному інтуїцією.

Педагогічна технологія може стати особистісно орієнтованою, якщо вона відповідає наступним вимогам:

- співтворчість,
- індивідуально-творчий підхід,
- діяльнісно-творчий характер (спрямованість на підтримку індивідуальності дитини, надання їй можливості робити вільний вибір, приймати самостійні рішення);
- створення ситуації успіху;
- співпраця на засадах діалогової взаємодії.

Сутність людини виявляється в її діяльності. Тому цілком закономірним є виокремлення професійних умінь педагога-музиканта, які визначають можливість і успішність самореалізації у педагогічній діяльності. Професійний ріст педагога є одним із засобів самореалізації. Це діючий процес, що вимагає певного часу та має супроводжуватись самопізнанням, самооцінкою та самоаналізом.

Висновки... Отже, одним із найважливіших завдань педагогічної майстерності як науки є підготовка фахівця з високим рівнем мислення, нестереотипністю та оригінальністю педагогічної взаємодії, з прагненням постійного удосконалення через самоосвіту, готового до виконання не тільки визначених функцій, а й здатного змінювати прийоми дій відповідно до нових умов діяльності. Включення засобів музичного мистецтва у підготовку вчителя на різних етапах його діяльності зумовлює формування ціннісних орієнтацій особистісної царини фахівця, яка відповідає викладеним вище вимогам.

Список використаних джерел і літератури:

1. Алексюк А. М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія : підруч. / А. М. Алексюк. – К. : Либідь, 1998. – 560 с.
2. Бех І. Д. Особистісно зорієнтоване виховання : наук.-метод. посіб. / І. Д. Бех. – К. : ІЗМН, 1998.
3. Грибов Ю. А. Психолого-педагогические условия развития творческого самовыражения учащихся и учителей / Ю. А. Грибов // Вопросы психологии. – 1999. – № 2.
4. Падалка Г. М. Музична педагогіка: Курс лекцій з актуальних проблем викладання музичних дисциплін в системі педагогічної освіти / Г. М. Падалка. – Херсон : ХДПІ, 2003.

Анотація

М.В.Клэпар

Формирование ценностных ориентаций в процессе профессионального роста педагогов-музыкантов

В статье рассмотрены вопросы формирования ценностных ориентаций в процессе профессионального роста педагога-музыканта.

Ключевые слова: *ценностные ориентации, педагог-музыкант, профессиональный рост.*

Summary

M.V.Kliepar

Forming of Valuable Orientations in the Process of a Professional Growth of Teachers-Musicians

The questions of forming of valuable orientations in the process of a professional growth of a teacher-musician are analyzed in the article.

Key words: *valuable orientations, teacher-musician, professional growth.*

Дата надходження статті: «12» вересня 2012 р.

УДК: 159.953.5-029:6

З.Я.КОВАЛЬЧУК,

*кандидат психологічних наук, доцент
(м.Львів)*

Психолого-технологічні особливості процесу оптимізації навчання

У статті автор розкриває деякі психолого-технологічні аспекти оптимізації навчання. Вказує, що вони покликані створювати оптимальні умови для розв'язання практичних завдань і є процесом комплексного впливу на особистість студента. Використання інноваційних технологій навчання, на думку автора, вимагає такої організації педагогічного процесу, де головним стає не формальне засвоєння знань, умінь і навичок, а пошук варіантів розв'язання проблем, аналіз альтернатив.

Ключові слова: *науково-педагогічний працівник, студент, педагогічна майстерність, оптимізація навчання, педагогічна технологія, методика, дидактика, інноваційна діяльність.*

Постановка проблеми у загальному вигляді... Педагогічний процес – це складна система різних видів діяльності педагога і студентів, яка передбачає визначення мети, змісту навчання і виховання, організацію та матеріально-технічне забезпечення, створення необхідного соціально-психологічного клімату тощо. Специфіка педагогічного процесу, його структура і зміст вимагають діяльності педагога-майстра, який реалізує на практиці функції розвитку, навчання й виховання людей.

На наш погляд, сучасна діяльність педагогів має бути різноманітною, варіативною, такою, що враховує потреби і можливості студента; гнучкою, адаптивною, здатною реагувати на зміни в освітньому просторі; неповторною, особливою, творчою – за характером, спрямованою на самореалізацію та саморозвиток особистості.

Нині особливої актуальності набуває професійна майстерність викладача, уміння тонко інструментувати вплив на особистість і будувати його як психологічно обґрунтований акт. Вирішальною умовою ефективності процесу навчання студентів є застосування необхідних психолого-педагогічних методів і прийомів.

Педагогічна майстерність включає основні підсистеми: психолого-педагогічна технологія, педагогічна творчість, психолого-педагогічна культура, знання предмета, психолого-педагогічний стиль.

Формулювання цілей статті... **Метою** нашої статті є розкрити сутність однієї зі складових педагогічної майстерності – психолого-технологічних аспектів процесу оптимізації навчання.

Аналіз досліджень і публікацій та виклад основного матеріалу... Для педагогів ринкової системи освіти І.Підласий пропонує розуміти технологію виховання і навчання як «комплексний психолого-педагогічний вплив, що дозволяє одержати педагогічний продукт заданої кількості та якості відповідно до запрограмованих витрат часу, сил і засобів» [12, с.21]. Науково-педагогічний працівник повинен перетворитися на педагога-технолога, а студент – стати активним учасником процесу навчання. Методична майстерність сучасного педагога має розвиватися «не через забезпечення його великою кількістю готових рецептурних посібників і широке використання готових поурочних розробок. Йому потрібні передусім фундаментальні знання з базового предмета, висока загальна культура і ґрунтовна дидактична компетентність» [12, с.44].

У сучасній педагогічній літературі досі не існує єдиних, вичерпних визначень понять «освітні», «педагогічні» технології. Деякі дослідники [11, с.24] нараховують близько 300 трактувань цих термінів, що різняться за змістом. Одні науковці під терміном «технологія» розуміють управління педагогічними процесами, інші – способи організації діяльності учнів, різноманітні методи і прийоми досягнення педагогом навчальної мети.